

С целью преодоления этого недостатка нами была разработана методика, позволяющая при определении восстановительной стоимости имущества дифференцировать коэффициенты в зависимости от времени постановки объекта основных средств на учет. Для этого возможно использование следующей формулы:

$$K' = K - \frac{1}{T_o}, \quad (1)$$

где K' – коэффициент переоценки с учетом даты постановки основного средства на учет; K – коэффициент переоценки, публикуемый Министерством статистики и анализа; T_o – остаточный срок службы, лет.

Таким образом, исходя из данной формулы, следует, что с увеличением фактического срока службы основного средства и уменьшением остаточного, коэффициент переоценки по нему будет уменьшаться, соответственно, и восстановительная стоимость будет меньше, а по полностью амортизированным объектам переоценка производиться вовсе не будет.

Нами был проведен расчет, как повлияет применение данных коэффициентов на деятельность НРУПТН «Дружба»: экономический эффект заключается в том, что восстановительная стоимость основных средств снизилась более чем на 2 млрд. руб., снизился налог на недвижимость более чем на 5 млн.руб., сумма амортизационных отчислений уменьшилась более чем на 66 млн.руб.

Заключительным аспектом нашего исследования был анализ влияния переоценки основных средств на налоговую нагрузку предприятия, т.к. в условиях тяжелого имущественного положения, дефицита высоколиквидных денежных средств зачастую налоговая нагрузка может оказаться непосильной для организаций, и ее минимизация является актуальной для большинства предприятий.

В результате расчетов были получены следующие выводы: если остаточный срок службы объекта основных средств меньше 31 года ($T_o < 31$), то переоценка данного объекта вызовет снижение налоговой нагрузки, и, соответственно, предприятию выгодно максимально увеличивать стоимость данного актива. И наоборот, при остаточном сроке службы больше 31 года, дооценка данного актива приведет к повышению налоговой нагрузки предприятия. Данные положения были также апробированы на деятельности НРУПТН «Дружба», что доказало экономический эффект от выборочной переоценки основных средств.

Практическая и экономическая значимость полученных результатов заключается в том, что основные положения и рекомендации, полученные в результате проведенного исследования, могут быть использованы в практической деятельности предприятий РБ, что позволит усовершенствовать аналитическую работу на предприятии, предотвратить отрицательные показатели деятельности, повысить эффективность хозяйствования.

УДК 657.42

Бахтала Н. С.

Науковий керівник: доцент Самородова Н. М.

Харківський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Підвищення ефективності використання основних засобів є актуальним питанням, що впливає на техніко – економічні показники діяльності будь-якого підприємства. В статті запропоновані та обґрунтовані нові підходи до формування амортизаційної політики, шляхи вдосконалення обліку, аналізу та аудиту основних засобів на прикладі діючого підприємства.

Summary. The increase of efficiency of the use of basic facilities is an actual question, which influences on technique and economic indexes of any enterprise's activity. In the article are given and grounded the new approaches to the forming of depreciation policy, ways of perfection of account, analysis and audit of basic facilities by the example of operating enterprise.

У період переходу до ринкових відносин в умовах конкурентної боротьби між товаровиробниками підвищенню ефективності використання основних фондів повинна приділятися особлива увага, оскільки від раціонального їх використання залежать показники діяльності підприємства: випуск продукції, її собівартість, продуктивність праці, прибуток, рентабельність, фінансовий стан.

Таким чином, актуальність і значущість питань вдосконалення діючої системи обліку, аналізу та аудиту основних засобів [1,2], визначили цільову спрямованість дослідження.

Результати дослідження

Поліпшення основних засобів приводить до збільшення їх первісної вартості і як наслідок – до зменшення загального коефіцієнта зносу, що є показником ефективної діяльності підприємства.

Поліпшення використання діючих основних засобів, у тому числі знову введених у експлуатацію, можна досягти завдяки підвищенню інтенсивності використання основних засобів, підвищенню екстенсивності їхнього навантаження.

Відомо, що на підприємствах крім діючих верстатів, машин і агрегатів частина устаткування знаходиться в ремонті і резерві, а частина – на складі. Своєчасний монтаж невстановленого устаткування, а також запровадження в дію усього встановленого устаткування за винятком частини, що знаходиться в плановому резерві і ремонті, значно поліпшує використання основних фондів.

Виробничі промислові підприємства відрізняються значною кількістю основних засобів та потребою в постійному їх оновленні чи ремонті з метою забезпечення конкурентоспроможності продукції, що виробляється.

Ремонт та оновлення основних засобів, у свою чергу, несуть за собою витрати підприємства. Тому постає питання щодо вдосконалення облікової інформації про такі витрати.

Задля ідентифікації витрат на поточний ремонт основних засобів доцільно їх акумулювати на окремому субрахунку, що дасть змогу контролювати їх абсолютну величину та здійснювати аналіз і прогнозування на основі бухгалтерського обліку [5]. Для цього доцільно використовувати рахунок 23 «Виробництво», оскільки він кореспондує з витратними рахунками (рахунками активів та зобов'язань). Крім того, на підприємствах, як правило, рахунок 23 містить два субрахунки: 231 «Основне виробництво» та 232 «Допоміжне виробництво». З метою акумулювання витрат на поточний ремонт основних засобів доцільно ввести субрахунок 233 «Поточний ремонт основних засобів».

Важливою умовою підвищення рівня відтворення основних засобів є вибір науково обґрунтованого методу нарахування амортизації. Труднощі вибору виникають у тому, що жодний з існуючих методів [3] (прямолінійний, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий методи), не враховує моральний знос основних засобів.

Запропонований інтегральний метод нарахування амортизації основних засобів дозволяє комплексно оцінити вплив ринкового середовища. Річна сума амортизації за таким методом визначається шляхом добутку залишкової вартості об'єкта основних засобів, скоригованої на коефіцієнт морального зносу, і норми амортизації (1):

$$A_{р\dot{ч}} = OC / n \times K_n = [OC \Gamma K_n] \frac{1}{n} = [OC \times K_n] \times N_n, \quad (1)$$

де $A_{р\dot{ч}}$ – річна сума амортизації;

OC – залишкова вартість об'єкта основних засобів;

K_n – коригувальний коефіцієнт;

n – термін, що залишився до кінця використання об'єкта;

N_n – норма амортизації.

Коригувальний коефіцієнт розраховується за формулою (2):

$$K_n = \frac{PC_1}{n_1} \div \frac{PC_2}{n_2}, \quad (2)$$

де K_n – коригувальний коефіцієнт;

PC_1 – початкова вартість аналізованого об'єкта основних засобів (відносно якої ведеться розрахунок амортизації);

ПС2 – початкова вартість об'єкта нового аналога;
 n1 – кількість років корисного використання аналізованого об'єкта основних засобів;
 n2 – кількість років корисного використання нового аналога.
 Розрахунок річної суми амортизації за інтегральним методом на базі ДП «ХРЗ «Протон» наведений у табл. 1.

Таблиця 1. Розрахунок амортизації інтегральним методом

Назва об'єкта	Початкова вартість об'єкта, грн.	Кількість років корисного використання об'єкта	Початкова вартість нового аналога, грн.	Кількість років корисного використання нового аналога	Ліквідаційна вартість об'єкта, грн.
1	2	3	4	5	6
Комп'ютер Р	4000,00	5	1500,00	3	700,00
Холодильне устаткування	9000,00	12	15000,00	10	1000,00
Вантажний автомобіль	12000,00	10	20000,00	10	1000,00
Легковий автомобіль	10000,00	8	15000,00	8	500,00

Сума амортизації за весь період корисного використання комп'ютера з урахуванням коригувального коефіцієнта 1,6 становить:

Перший рік – 4000 грн. ÷ 5 років × 1,6 = 1280 грн.;

Другий рік – 2720 грн. ÷ 4 роки × 1,6 = 1088 грн.;

Третій рік – 1632 грн. ÷ 3 роки × 1,6 = 870,40 грн.;

Четвертий рік – 761,60 грн. ÷ 2 роки × 1,6 = 609,28 грн.

Якщо при розрахунках коригувальний коефіцієнт більше 1,0 – термін експлуатації об'єкта основних засобів потрібно збільшити, а його вартість зменшити. Якщо коригувальний коефіцієнт менше 1,0 – термін експлуатації об'єкта основних засобів потрібно зменшити і провести дооцінку вартості.

Якщо ж термін і вартість об'єкта основних засобів не переглядаються підприємством, розрахунок амортизації слід вести до досягнення об'єктом його ліквідаційної вартості і термін корисного використання коригується автоматично.

Таким чином, розрахунок амортизації запропонованим методом відслідковує слушність вибору терміну корисного використання і враховує моральний знос об'єкту основних засобів, що дозволяє визначити раціональні шляхи використання, відновлення і відтворення основних засобів.

При здійсненні аудиту основних засобів необхідно в обов'язковому порядку формувати програму аудиту [4]. Можна визначити таку послідовність аудиторської перевірки основних засобів:

- 1) ознайомлення із обліковою політикою підприємства;
- 2) визнання та оцінка основних засобів;
- 3) класифікація основних засобів;
- 4) встановлення права власності;
- 5) встановлення одиниць обліку основних засобів;
- 6) перевірка достовірності оцінки та переоцінки основних засобів;
- 7) перевірка правильності нарахування амортизації (зносу);
- 8) перевірка первинних документів, що засвідчують надходження, переміщення, вибуття основних засобів;
- 9) перевірка правильності заповнення облікових регістрів;
- 10) перевірка правильності відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку;
- 11) перевірка результатів інвентаризації.

Для перевірки достовірності нарахування амортизації (зносу) основних засобів необхідно дотримуватися такої послідовності аудиту (рис.1):

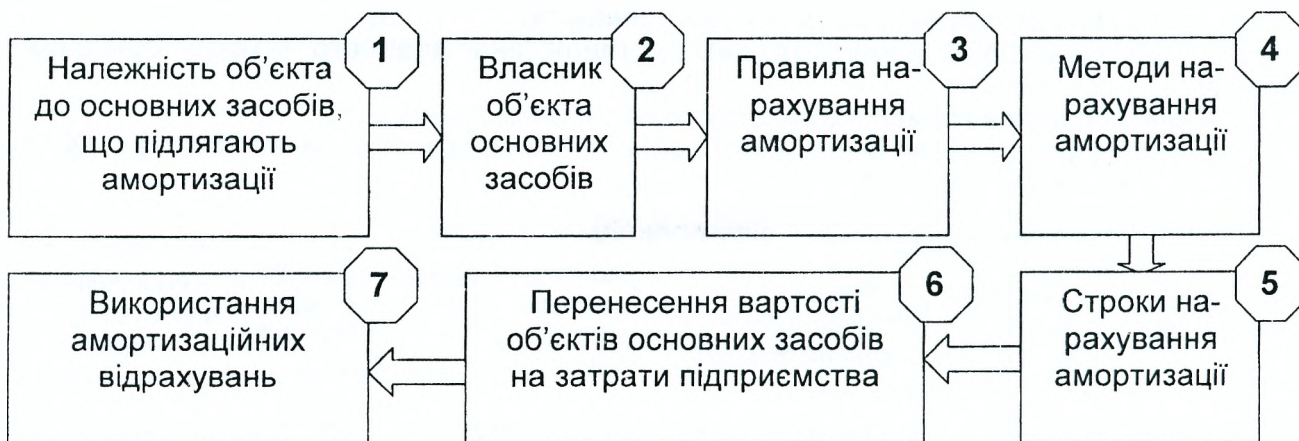

Рис. 1. Рекомендована послідовність аудиту нарахування амортизації (зносу) за об'єктами основних засобів

Отже, запропонований метод нарахування амортизації комплексно враховує всі чинники, що впливають на амортизаційну політику підприємства і дозволяє підприємству гнучко, об'ґрунтовано і своєчасно переглядати термін експлуатації об'єкта та його вартість. Задля перевірки достовірності нарахування амортизації (зносу) основних засобів наведена послідовність проведення аудиту. Дотримання усіх складових аудиторської перевірки дасть змогу аудитору охопити загальний стан організації та ведення обліку основних засобів на підприємстві та запропонувати шляхи підвищення ефективності їх використання.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996-XIV зі змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93р. № 3126 – XII зі змінами та доповненнями.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92, зі змінами та доповненнями.
4. Кругляк Б., Аудит основних засобів промислових підприємств: методичний аспект // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 50 – 58.
5. Мачулка О. Облік операцій з поліпшення основних засобів на підприємствах державного сектора економіки // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 28 – 31.

УДК 339.138+У657.1

Яловая Ю.С., 2 курс

Научный руководитель: к.ф.н., доцент Цепяев С.П.

УО «Брестский государственный технический университет» г. брест

ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАТИВНЫЙ АСПЕКТ ЭКОАУДИТА И ЭКОМАРКЕТИНГА

Реальное производство и грамотное настоящее время обязаны внести основной вклад в устойчивое развитие как отдельной страны, так и мирового сообщества. Особую важность они приобретают в период преодоления социально-экономического и экологического кризиса. Стабильное развитие ни в коем случае нельзя свести к решению только отдельных экономических, социальных и технологических задач, необходимо становление и развитие как производственной социокультуры, так и культуры современного предпринимательства, в рамках которых охрана окружающей среды и эффективное использование природных ресурсов являются высшим приоритетом. Уже очевидны определенные успехи в решении назревших экологических проблем, но главным образом на производственном уровне, связанных с формированием экологического аудита и менеджмента.